

**ALEXEI
SALNIKOV**

Petrovii
În vremea gripei

Traducere din limba rusă și note de
Diana Iepure

Editura Paralela 45

Cuprins

I	Artiuhin Igor Dmitrievici	9
II	Visele lui Petrov	47
III	Bradul	88
IV	Petrova își iese din minți	127
V	Petrova se liniștește	162
VI	Nici Petrov nu-i tocmai vreun cadou	197
VII	Gripa lui Petrov junior	238
VIII	Teatrul adulților care așteaptă	276
IX	Snegurocika	315

Artiuhin Igor Dmitrievici

De îndată ce urca Petrov în troleibuz, își făceau apariția tot felul de nebuni și începeau să se lege de Petrov. Doar unul nu i se băga în suflet, un moșuleț calm, durduliu, bărbierit, ce semăna cu un copil necăjit. Dar în momentul în care Petrov îl zărea pe moșulețul cu pricina, îi venea și lui să se ridice de pe scaun și să-l necăjească un pic. Se simțea copleșit de un sentiment bizar, inexplicabil, de-a dreptul primitiv, o îmbinare strânsă de forțe viscerale și de frământări dostoievskiene. Observând privirea insistentă a lui Petrov, moșulețul îi întorcea sfios spatele.

Dar moșulețul ăsta era, ca să spunem așa, un nebun care îl însoțea permanent, Petrov îl întâlnea, din când în când, încă din copilărie, chiar și în afara transportului public. Cât despre ceilalți nebuni, nu dădeau buzna în viața lui Petrov decât câte o singură dată, de parcă, scăpați după treizeci de ani de la Sibirski trakt¹, se grăbeau să urce în troleibuzul numărul trei doar pentru a-i zice vreo două lui Petrov, ca apoi să dispară pentru totdeauna.

¹ Referire la spitalul regional de psihiatrie din orașul Ekaterinburg, de pe strada Sibirski trakt, numărul 8.

Mai era o băbuță care îi ceda mereu locul, pe motiv că el, Petrov, ar fi un biet invalid, cu mâini și picioare de lemn, bolnav de cancer (un cancer simplu, nu de lemn). Mai era și un tip ce semăna cu un fierar din filmele sovietice, adică un zdrahon a cărui voce făcea parcă să vibreze toată caroseria troleibuzului, așa cum vibrează o sticlă de bere pe jumătate goală, la trecerea unui camion. Tipul ăsta îl înghesuisese pe Petrov la perete, împingându-l cu tot corpul său imens, și îi recita bătrânei taxatoare versuri, deoarece sub pufoaica lui ce mirosea a talaș metalic, benzină și motorină se ascundea o plăpândă inimă de poet.

— „Iar anii, anii noștri trec ca pasărea-n zbor“, recita tipul, intonând cu gingășie „anii“ și „paaasărea“, iar taxatoarea, zâmbind cu blândețe, asculta.

De multe ori, lângă Petrov se așezau oameni care nu erau neapărat în vârstă, ca să-i poți suspecta de senilitate, aceștia se prezentau și începeau să toarne ineptii despre averile partidului, despre biletele de odihnă la sanatoriu, care se dădeau cândva în fiecare an, și despre cum ar trebui puși la zid toți cei de la putere. Trebuia să fii puțin nebun ca să te gândești că aceștia vor ajunge vreodată la zidul infamiei, Petrov însă și-i închipuia, nu se știe de ce, pe Putin și Rossel¹ în așteptarea execuției. Imaginația lui îi creiona exact așa cum apăreau pe micile ecrane: Rossel zâmbea vesel, iar Putin era serios, dar cu un fel de ironie în privire.

Odată, fix în fața lui Petrov, erau să se încaiere, într-o cruntă luptă corp la corp, doi pensionari. Discutau în contradictoriu, nici măcar opiniile lor politice nu se deosebeau prea mult, dar chiar și așa, făceau vâlvă mare. Petrov simțea că lucrurile încep să se împrătă, pentru că pensionarii căzuseră de acord și că Elțin fusese înlăturat de Berezovski, și că sunt prea mulți tadjici,

¹ Guvernator al regiunii Sverdlovsk, membru al partidului președintelui Putin, Rusia Unită.

și că mai înainte exista o adevărată prietenie între popoare, iar acum erau doar evrei peste tot, și că Evtușenko este propus pentru Nobel doar pentru că blamează holocaustul. Un asemenea punct de vedere sfida orice tip de logică, și Petrov simțea că o ia razna, asemenea celor doi moșnegi, încercând să înțeleagă de ce zbiară unul la altul. Toate acestea s-ar fi putut sfârși destul de prost, dar troleibuzul ajunsese la stația terminus, moșnegii coborâră și porniră încet în direcții opuse, liniștiți și înstrăinați de toți și de toate, cum fuseseră înaintea discuției, fără să fi elucidat pe timpul cui a fost viața mai dulce: pe timpul lui Brejnev sau pe timpul lui Brejnev.

Și de această dată, gripat și simțind o oarecare schimbare a stării sale de spirit, Petrov se legăna în picioare și ținându-se de bara de sus, în spatele troleibuzului. Nu era multă lume, dar nu mai rămăsese niciun scaun liber, iar șoferul spunea aceeași glumă la fiecare stație:

— Atenție, ușile nu se închid!

La stația Academia de Arhitectură, în troleibuz urcă un moșulică dichisit, îmbrăcat într-un paltonaș gri curat, în pantaloanași gri călcați la dungă, cu o mică valiză cu cataramă. Moșulică avea o bărbuță ca a lui Lenin, ca a lui Dzerjinski sau ca a lui Limonov¹. Ochelarii lui se albiseră din cauza gerului, și se apucă să-i șteargă cu capătul micului său fular în carouri, când îi oferi locul o fetiță de vreo opt ani. Moșulică îi mulțumi și se așeză.

— Ia spune, câți ani ai? se interesă, după ce răbdă puțin, moșulică.

— Nouă, spuse fetița și își scutură nervos ghiozdanul din spate.

— Știi că în India și Afganistan fetițele se pot mărita de la șapte ani?

¹ Eduard Limonov (1943-2020), prozator, poet, publicist, controversat om politic rus, fost președinte al Partidului Național-Bolșevic rus, azi interzis.

Petrov se întrebă dacă aiurează sau nu auzise bine, se uită la moș ca să se asigure că e real, însă bătrânul continua să-și miște buzele și să emită sunete.

— Imaginează-ți, ai fi putut fi deja măritată de doi ani, spuse bătrânul mijindu-și șiret ochii, de doi ani ai fi putut să ți-o tragi de zor cu soțul sau poate că l-ai fi înșelat deja. Toate sunteți la fel, cățelelor, concluzionă el, mângâind-o pe ghiozdan, cu același zâmbet blajin și cu aceeași privire șireată.

— Stația Gorki, anunță șoferul și deschise ușile.

Moșulică era gata să continue, dar, în acel moment, un flăcăuan palid, slăbuț, să fi avut vreo șaptesprezece ani, ce stătea pe scaunul de lângă, ca și cum s-ar fi trezit din contemplarea împrejurimilor prin neaua scrijelită de pe geam, se întoarse spre moș, îi scoase ochelarii și îi dădu una în moacă, brusc, dar dezinvolt, totuși nu foarte tare. La picioarele lui Petrov se rostogoli, ca un puc, proteza dentară a bătrânului.

— Bă... se revoltă moșulică, am făcut pentru tine cincisprezece ani în Angola...

— Atenție, ușile nu se închid, avertiză șoferul.

Flăcăuanul îl înșfăcă pe moșneguț de fularul lui mic și, ca pe un câine care se împotrivește, îl târî grăbit spre ieșire. Petrov se aplecă, ridică proteza de pe podeaua udă, acoperită cu un cauciuc gofrat, și o aruncă afară, unde continua execuția. Ușile se închiseră și troleibuzul porni mai departe. Fetița ocupă iarăși locul liber de lângă fereastră, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Petrov se sfii, nu se știe de ce, să se așeze lângă ea și se retrase spre geamul din spate care era aproape curat, fără gheață. Prin sticlă se vedea reclama *Rosgosstrah*, era lipită de cealaltă parte a geamului și, de aceea, inversată ca în oglindă, se citea, clar: *hartssogsoR*. Pe reclamă era desenat, din cine știe ce motive, un buldog care se vedea clar de afară, dar din troleibuz îl deslușeai prost, cum l-ai desluși, prin ceață, pe câinele din Baskerville. În afară de asta, prin geamul din spate, Petrov văzu

cum miliția îi saltă și pe flăcăuan, și pe moș, care se apăra abil, lovindu-i pe milițieni cu valjoara, iar ei, la rândul lor, dădeau în el cu pumnii și bastoanele. „O fi fost, într-adevăr, în Angola“, se gândi indiferent Petrov cu acea parte a creierului care era cea mai afectată de fierbințeala influenței¹.

Când priveliștea măcelului dispăru din câmpul lui vizual, începu să studieze din nou reclama Rosgosstrah, întrebându-se dacă chinezii au și ei abrevieri sau le sunt suficiente ideogramele. Cu fiecare expirație, simțea cât de fierbinte, de uscat și de umflat îi este gâtul. Își dorea niște apă rece carbogazoasă, o țigară, o aspirină, apoi iar o carbogazoasă rece, și să adoarmă.

— Înainte vreme asemenea oameni erau considerați nebuni întru Hristos, se auzi o voce moralizatoare de bătrânică, erau respectați, li se făceau vizite speciale, dar acum uite unde s-a ajuns.

„S-a ajuns în...“, se gândi cu indiferență Petrov.

— ...de pensie, continua vocea, iar astăzi uitați ce pot să ne arate la televizor și omul nu e lăsat să spună un cuvânt.

Înveselit, Petrov se gândi că ar fi fost amuzant să se întoarcă și să vadă în spate un autobuz absolut gol, iar vocile să se audă în continuare, dar nu se întoarse. Începu să privească drumul, cum se rostogolea de sub roțile troleibuzului, și i se făcu greață. Ridică ochii spre mașinile ce mergeau în urma troleibuzului și văzu imediat în spate o mașină mortuară tip *Gazelă*², zmeurie, cu două fâșii negre paralele pe capotă. Omul din dreapta șoferului dădea bucuros din mâini. Nu ochii lui Petrov, ci tot capul lui înfierbântat începu să se concentreze încet pe bărbatul care se agita, pentru ca Petrov, într-un sfârșit, să înțeleagă: avea în față o cunoștință mai veche, iar cunoștința îi făcea semne disperate,

¹ Denumirea gripei în unele țări europene, care vine de la *Influenza*, numele virusului gripal.

² Газель – *Gazelă*, o serie de vehicule cu tonaj redus produse la Uzina de Automobile Gorki, începând cu anul 1994.

cum ar veni: hai încoace. Mai bine Petrov s-ar fi așezat lângă fetiță pentru a fi cât mai puțin vizibil. Ultima întâlnire pe care o avusese cu acest cunoscut, pe nume Igor, se finalizase cu plecarea lor, a lui Igor și a lui Petrov, așa mahmuri cum erau, la Irbit. Mai mult decât atât, în drum spre gară, Igor începuse să insulte trecătorii. Și pentru că ziua plecării se întâmplase să fie de ziua Trupelor Speciale Aeriene, călătoria se isprăvise înainte de a începe, cu bătaii, o beție pe o insulă de lângă UrGSHA¹ și cu niște cântece despre Beretele albastre, în compania unor flăcări bronzăți, musculoși, acoperiți cu tatuaje, de ziceai că sunt ieșiți în stradă direct din barul *Stridia albastră*.

Petrov începu să-i facă semne lui Igor să-l lase în pace și să-și caute aventuri de unul singur. Încearca să dea de înțeles, cu toată ființa lui, că nu, nu, nu are timp, că îi e rău, mai ales că Petrov, într-adevăr, nu se simțea deloc bine, iar când îl văzuse pe Igor i se făcuse și mai rău. Însă acesta din urmă părea să nu-l înțeleagă, sau poate credea că toate gesturile desperate ale lui Petrov nu sunt decât un fel de cochetărie, pentru că Igor îl considera pe Petrov, nu se știe de ce, sufletul petrecerilor. De altfel, Petrov încerca să se eschiveze, dar știa că e în zadar, căci încă nu inventase nimeni vreo metodă de a scăpa de Igor; când acesta își dorea înțelegere și companie, putea face de-a dreptul farmece. Cum altfel să explici că acest magician izbutise să îmbete criță o patrulă PPS² care îi oprise pe el, și pe Petrov, iar după toastul lui Igor: „Să vi se treacă totul cu vederea, cum li se iartă celor de la FSB³“, un milițian, unul dintre cei mai sensibili, fusese cât pe ce să-i dăruiască lui Igor pistolul lui de serviciu.

E de la sine înțeles că, peste un minut, troleibuzul fu oprit din drum, că Petrov, care se opunea, zâmbind stânenit și

¹ УрГЦХА (abr. rusă) – Universitatea Agrară de Stat din Ural.

² PPS- ППС (abr. rusă) – Serviciu de Patrulare.

³ FSB- ФСБ (abr. rusă) – Serviciul Federal de Securitate.

III

Bradul

Petrov avea patru ani. Se trezise înaintea părinților, dar nu pentru că era ziua în care trebuia să fie dus la serbarea de Anul Nou, ci pentru că, la patru ani, se trezea mereu devreme. Era încă întuneric și mirosea a pisici, căci bunica le dăruise, pentru camera lui Petrov, un covoraș vârgat ce aluneca pe linoleum, iar bunica avea un motan care dădea rar pe-acasă. Petrov văzuse motanul bunicii o singură dată. Până la întâlnirea cu el, Petrov își închipuia că se va putea juca cu motanul ăla, dar motanul se dovedi a fi foarte mare, aproape cât Petrov. De jucat, nu voia să se joace, își dorea doar să stea tolănit pe pat, iar patul ăla era atât de înalt, încât Petrov nu se putea urca pe el de unul singur. Covorașul fusese spălat, dar, din cauza asta, începuse să miroasă și mai tare a pisică.

Mai înainte de toate, Petrov merse la toaletă pe un coridor lung și întunecos. La capătul coridorului, era o ușă, mai era și lumina unui felinar stradal, ce cădea dintr-o parte prin sticla ușii de la bucătărie și era dispersată în raze de curcubeu lipsite de luciu, ce se întindeau pe perete și podea. Sentimentul care îl cuprindea pe Petrov în timp ce străbătea coridorul ar putea fi numit gotic, într-atât de nepotrivite erau dimensiunile lui în comparație cu cele ale coridorului; iar sentimentul de gotic își avea

rădăcinile în niște senzații primitive, când încă nu exista niciun fel de arhitectură și oamenii le plăceau spațiile pustii, deschise, dar, în același timp, astfel de spații îi speriau. Pe ușa veceului era prinsă în cuie figurina de plastic a unui băiețel vesel care făcea pipi cu un jet arcuit. Petrov nu înțelegea deloc motivele acestei veselii, mai ales că figurina era întoarsă cu fața către cei care mergeau la veceu, iar obrajii umflați ai băiețelului nu păreau deloc sănătoși. La vederea acestei figurine, Petrov își pipăia involuntar gâtul, verificându-și cu două degete nodulii limfatici, drept urmare, la un moment dat, nodulii chiar i se inflamaseră, iar reflecția lui din oglindă depășise și ea limitele normalului.

Părinții nu stingeau niciodată lumina la baie, știind că Petrov se teme de întuneric, dar nu de orice fel de întuneric – el suporta cumva întunericul din camera lui – mai greu îi era cu cel de la toaletă și baie. Cel mai probabil, din cauza că acolo mirosea într-un anume fel a oameni maturi, de parcă ăla era teritoriul lor, însemnat de ei, iar micuțul animal (căci Petrov era, în mare, un mic animal) simțea că acel teritoriu nu-i aparține. Toaleta era îngustă și îi amintea lui Petrov de o fântână cu bec deasupra. Într-un colț al tavanului, trăia un păianjen, și lui Petrov îi era mult mai ușor să privească spre tavan cu lumina aprinsă decât să-și închipuie cum păianjenul coboară pe pânză, în timp ce el stătea pe closetul înalt, rece ca stetoscopul unui medic. Petrov încă nu reușea să tragă apa după el, sfoara era agățată prea sus și, în afară de asta, vasul de apă scotea niște sunete înspăimântătoare care se auzeau simultan de peste tot, de parcă apa nu trebuia să spele doar closetul, ci întreaga cameră trebuia să fie suptă de gura aia de canalizare, după fiecare folosire.

Petrov se întoarce în camera lui, fără să arunce vreo privire în camera părinților. Destul de rar, animăluțul dinăuntrul lui își dorea să-și facă un culcuș în turmă și, în timp ce stătea întins între doi oameni mari, să-și satisfacă instinctul de supraviețuire. Deocamdată, Petrov nici pe părinți nu-i mai considera chiar

părinți, ci îi vedea mai degrabă ca pe două figuri abstracte, doi munți care umblau prin casă și îl tot agasau cu discuții și jocuri, dar care în general vorbeau doar între ei. De altfel, atunci când începeau să-și vorbească, Petrov își pierdea pe dată interesul față de ei, auzul lui separa automat cuvintele lor care îi erau cunoscute (cuvinte simple, uzuale pe care el însuși le folosea în fiecare zi) de cele care îi erau încă necunoscute. Așa se mai întâmpla și cu emisiunile de radio, dar și cu cele de televiziune. Uneori, putea doar presupune ce se avea în vedere cu ajutorul cuvintelor cunoscute care se aflau în preajma unuia necunoscut. Dacă auzea, de exemplu, „Curlanda“, iar în jur era despre un prinț și despre o armată, armata care a invadat pământul Curlandei, atunci Petrov presupunea că aceasta e o țară mică. Petrov știa că țara lui e imensă pentru că informația asta îi venea de peste tot, încontinuu. Expresiile de tipul „un număr oarecare de chintale la hectar“ îi erau atât de necunoscute, încât le lăsa să-i treacă cu totul pe lângă ureche.

După ce ieși de la toaletă, Petrov dori să intre în camera mare pentru a porni televizorul, dar presupuse că e încă prea devreme, că nu se transmite nimic la televizor, în afară de miră și de semnalele sputnicului „Orbita 4 (Vostok) al Televiziunii centrale“, niște sunete prelungi, asemănătoare cu cele din telefon, care îl băgau în sperieți. Părinții făcuseră bradul pentru a-l bucura pe Petrov, dar pentru Petrov acesta nu era deocamdată decât o simplă instalație cu câteva globulețe multicolore, cu fâșii subțiri de staniol pe crengi și cu o ghirlandă cu becuțe pe care nu avea voie s-o pornească fără permisiune. Mai mult se bucurau părinții de brad decât Petrov însuși. Petrov urma să mai participe la o petrecere cu brad, cu Moș Gerilă adevărat, însoțit de o Snegurocika la fel de adevărată, dar nu era impresionat în mod deosebit nici de asta.

Petrov nu știa deocamdată cum să-și descrie starea. De fapt, pentru că nu ieșea niciodată din ea, i se părea una firească,